

Descentralitzar poders tributaris beneficia Escòcia més que a la resta de Gran Bretanya, però no ajuda a mantenir la unió.

Amb ganes de més

© The Economist

Escòcia s'està convertint a passos de gegant en un dels Estats subnacionals amb més poder del món, junt amb províncies canadenques i els cantons suïssos. A la gran autonomia de què ha gaudit des de 1999, s'hi afegeix ara un control notable quant a la política fiscal, en particular sobre l'impost de la renda. El tracte de descentralització, precipitadament conclòs per un alarmat Govern britànic quan solament un 55% dels escocesos va votar el 2014 contra la independència, afavoreix els contribuents escocesos més que a la resta de Gran Bretanya. No obstant, podria estimular l'apetit per la plena sobirania.

Tradicionalment, el Tresor britànic ha recollit els impostos públics a Escòcia, com en la resta de nacions del país, i ha entregat al Govern escocès una part dels

diners, la "subvenció en bloc", a fi de finançar la major part de les despeses. El 6 d'abril es va introduir una nova taxa d'impost sobre la renda d'Escòcia (SRIT per les seves sigles en anglès) que retindrà deu penics de cada lliura subjecta als impostos de la renda. Consegüentment, els impostos escocesos deguts a Westminster s'han reduït. Escòcia mantindrà els ingressos dels seus nous trams d'impostos, però la seva subvenció serà menor. L'any pròxim, Escòcia guanyarà el control total sobre l'impost de la renda, i recollirà aproximadament la meitat dels diners que es gasten, i la subvenció es reduirà encara més. També s'han descentralitzat més poders, incloent-hi més potestat en despeses socials i l'augment de la capacitat de fer front a préstecs.

Tanmateix, sembla que sigui un mal moment per a Escòcia per assumir el control del destí fiscal. Els efectes de la

baixada de preus de petroli i gas en tot el món, l'exportació dels quals justificava una quarta part del PIB en 2012, podrien empitjorar el 2016, a causa del venciment i no renovació dels contractes per a la construcció i manteniment de plataformes petrolieres. Les futures revisions podrien mostrar que l'economia escocesa es va contraure en l'últim trimestre de 2015.

A la zona al voltant d'Inverness, la regió petrolífera més gran després d'Aberdeen, la desocupació ha augmentat durant cinc mesos consecutius. El port de Cromarty Firth, on s'emmagatzemen les plataformes quan no es necessiten al mar del Nord, n'és ple. La diversificació en energia renovable i turisme no compensarà les pèrdues de treball en el sector del petroli. Els salaris en la indústria són de vora un 50% més alts que la mitjana britànica, per la qual cosa tenir menys impostos és un pas significatiu en els ingressos.

El port de Cromarty Firth, on s'emmagatzemen les plataformes quan no es necessiten al mar del Nord.

ment baix aquest any, la subvenció serà més generosa l'any vinent. Si el creixement es recupera, Escòcia podria trobar-se amb ingressos fiscals importants, d'una banda, i amb un suport financer considerable de Londres, de l'altra.

La manera com s'ajustaran les subvencions en bloc els pròxims anys és, també, un avantatge per a Escòcia. La seva població creix molt més lentament que la de Gran Bretanya. S'espera que els ingressos dels impostos de la renda creixin, també, més lentament, i el mateix es preveu en els serveis públics.

Alguns sostenen que tot canvi quant a les subvencions en bloc hauria de tenir en compte la necessitat decreixent d'efectiu d'Escòcia amb relació a les necessitats d'altres punts de Gran Bretanya. En efecte, el seu pressupost estarà protegit del relativament menor creixement de la població, precisament allò que el Partit Nacional Escocès (SNP per les seves sigles en anglès) procurava en les negociacions sobre la descentralització. Les despeses públiques per persona a Escòcia ja són un 10% més altes que a la resta de Gran Bretanya, encara que Escòcia no és especialment pobra. L'acord assegura que és poc probable que es redueixi fins a la mitjana britànica, afirma Gallagher.

Aquesta última fase de descentralització arriba en un moment interessant. El Govern a Holyrood està controlat per l'SNP, que està a favor de la independència, va perdre el referèndum i va aconseguir una victòria sorprenent en les eleccions generals britàniques el 2015. Ara espera obtenir els mateixos resultats en les eleccions escoceses previstes per al 5 de maig.

N'hi ha que opinen que els nous poders tributaris podrien debilitar l'SNP. Des de 2011, i especialment des del referèndum, s'ha constituït una gran coalició de suport als atacs contra les polítiques d'austeritat de Londres i del Govern britànic, combinant retòrica d'esquerres i beneficis de la classe mitjana. Els seus oponents esperen que la transferència de poders fiscals dificulti el treball de

l'SNP de rebutjar responsabilitats pels problemes d'Escòcia i les promeses de tot per a tothom. Això, al seu torn, podria apaivagar l'entusiasme popular per la independència.

Algunes evidències apunten en aquesta direcció. Els impostos, i no la independència, han dominat la campanya electoral, amb el ferm propòsit per part del Partit Laborista de superar l'SNP en l'esquerra (promet un augment d'impostos per pagar serveis ampliats) i el Partit Conservador en la dreta (insinuant retallades). Alguns pensen que el pas d'Escòcia cap a l'autonomia fiscal, en condicions favorables, convencerà la gent que la independència total no és ni necessària ni desitjable.

La seva esperança és probablement optimista. Les transferències de poders anteriors no han detingut l'SNP d'acusar Londres pels seus fracassos en àrees descentralitzades com ara l'educació. Si l'economia escocesa es reactiva després dels canvis respecte als impostos, l'SNP pot argumentar que Escòcia es mereix encara més autonomia. Si el nou règim causa descontentament en els perdedors, o si el creixement econòmic és dèbil, el partit pot culpar Westminster de no controlar prou altres aspectes: la legislació laboral, per exemple, o l'impost de societats. També es queixarà que l'acord obliga a posar en pràctica les polítiques d'austeritat del Govern central, atès que Escòcia encara té un poder limitat.

Els qui s'oposen a la separació del Regne Unit respiraran alleujats si Gran Bretanya vota per quedar-se a la Unió Europea el 23 de juny, perquè l'SNP ha promès un nou referèndum sobre la independència escocesa si es decideix que no. Però fins i tot, encara que Gran Bretanya es quedi, Escòcia s'està allunyant de la resta del país en la primera fase de descentralització. Els nous poders tributaris estaven dissenyats per mantenir els escocesos en la unió. Aquests podrien animar-la a la sortida. ●

Traducció de Núria López Alemany

La lletra petita de l'acord de descentralització, però, hauria d'ajudar els escocesos a fer front a una desacceleració de l'economia. El Govern britànic va arribar a un profitós acord amb Escòcia. Tot i que el Govern escocès estigui ara a càrrec d'una part de l'impost de la renda, no correrà cap risc econòmic en 2016-17, assegura Jim Gallagher de la universitat d'Oxford. La reducció de subvencions en bloc compensarà totalment els ingressos fiscals generats aquest any per l'SRIT, afirma. Si els ingressos són baixos, Londres pagarà la diferència.

Escòcia s'enfrontarà a un risc més gran quan prengui el control total de l'impost de la renda a l'abril de 2017, però la lletra petita del tracte encara podria mitigar-lo. L'impost de la renda de 2016-17 d'Escòcia ajudarà a determinar com de gran és la subvenció en bloc que rebí a partir d'aleshores. Si l'economia té un rendi-